

Lezers in Beeld 2026

40

Vragen

211

Respondenten

84%

Vrouw

83%

Ouder dan 40 jaar

Onderzoeksrapport · Boekenvak Nederland

Renew the Book hield een enquête onder de leden van Hebban en andere lezers in Nederland, om te leren tegen welke problemen zij als lezer en consument aanlopen. Vanuit lezersperspectief: welke verbeteringen zou het boekenvak moeten invoeren ten gunste van de lezer?

Respondentenprofiel

Wie heeft er meegedaan?

211 actieve lezers bestaande uit overwegend vrouwen van middelbare leeftijd die meer dan 20 boeken per jaar lezen.

83%

is ouder dan 40 jaar

84%

is vrouw

80%

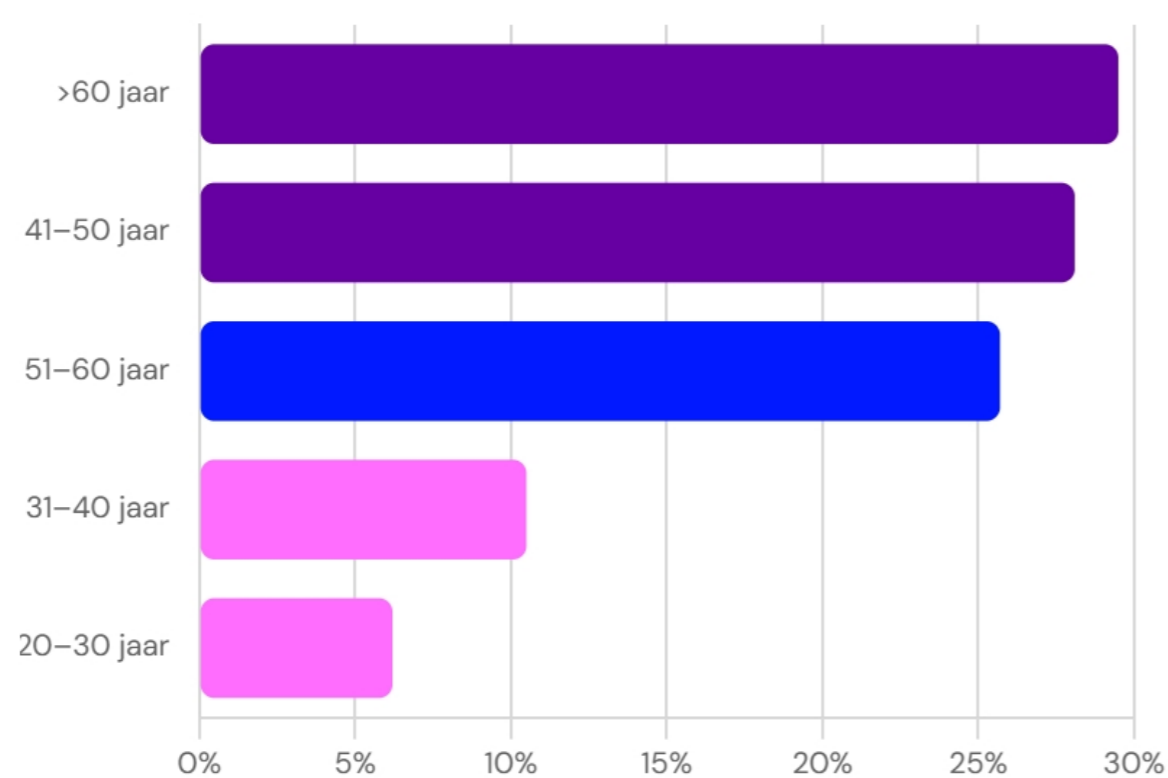
leest meer dan 20
boeken per jaar

52%

leest meer dan 7 uur per
week

Leeftijd respondenten

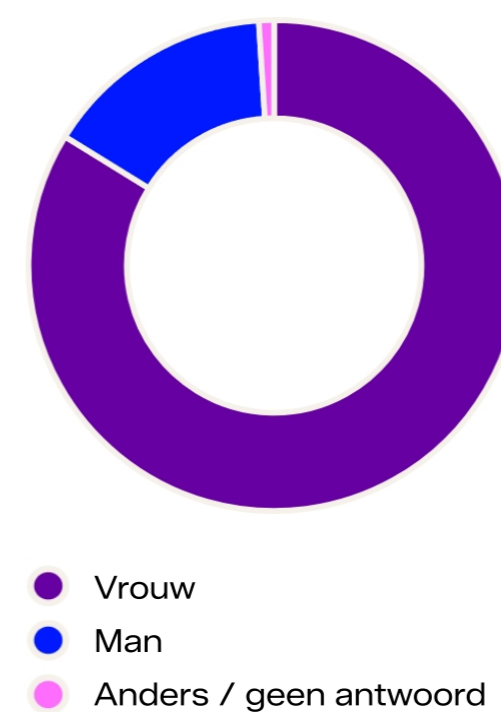
Verdeling naar leeftijdsgroep

De doelgroep is duidelijk ouder dan 40 jaar. Bijna drie op de tien respondenten is ouder dan 60. De groep jonger dan 40 vormt slechts 17%.

Gender respondenten

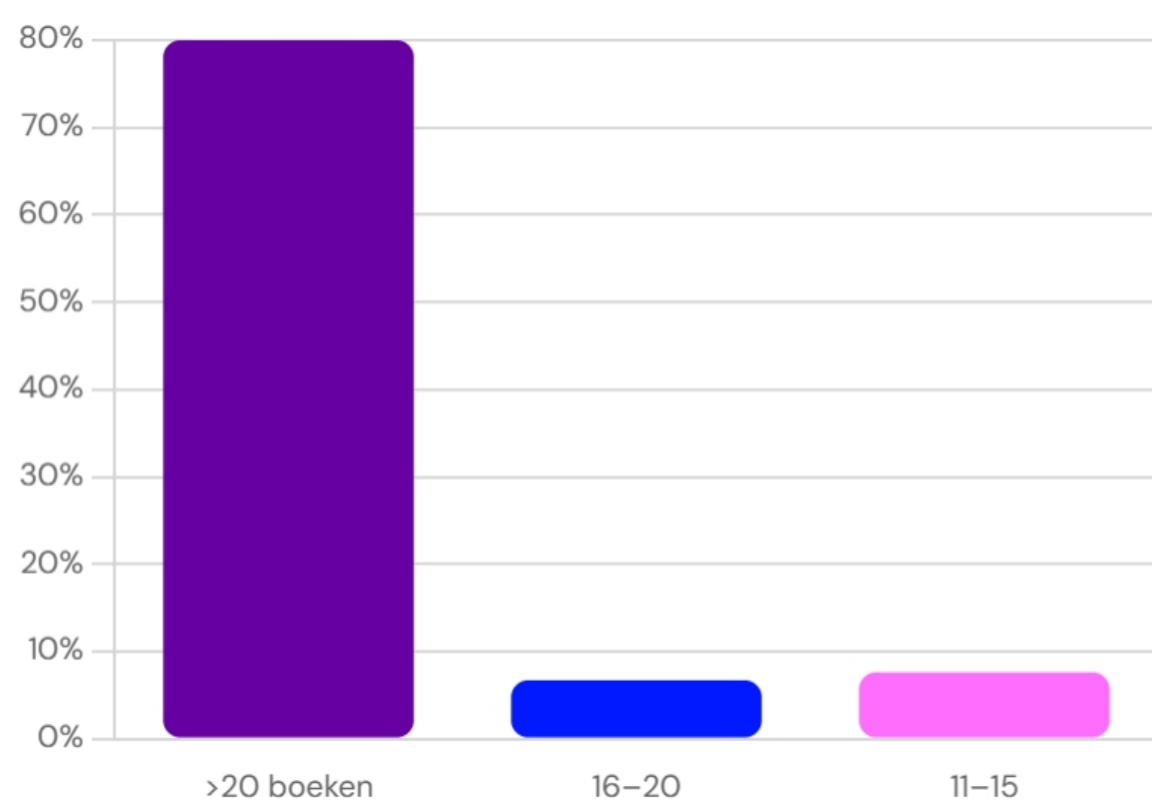
Verdeling naar gender

Het panel is overwegend vrouwelijk (84%). Dit weerspiegelt de bekende trend dat vrouwen in Nederland vaker en meer lezen dan mannen. De resultaten zijn daarmee sterk gekleurd door het vrouwelijk lezersperspectief.

Aantal boeken per jaar

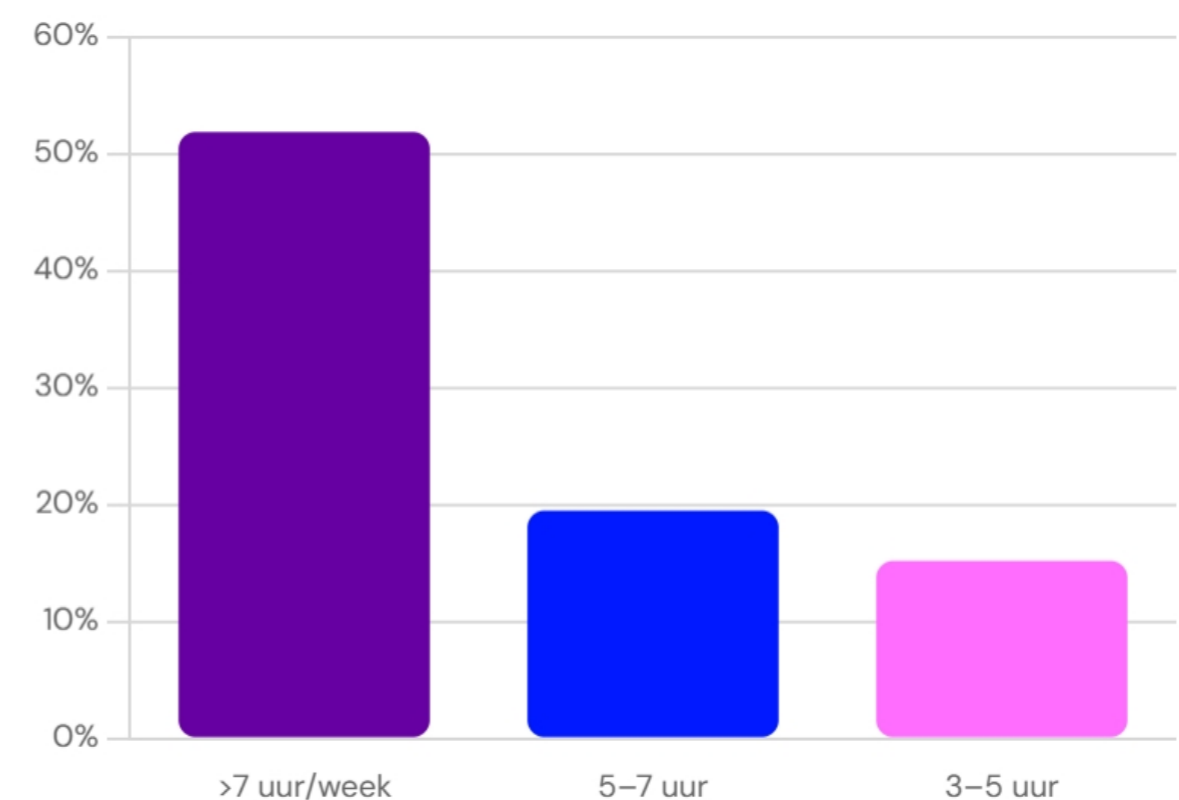
Hoe intensief wordt er gelezen?

De enquête in eerste instantie is verstuurd naar de leden van Hebban, die ook goed vertegenwoordigd zijn in het aantal respondenten. Dit verklaart het hoge aantal van gelezen boeken per jaar.

Uren lezen per week

Hoeveel tijd besteden respondenten aan lezen?

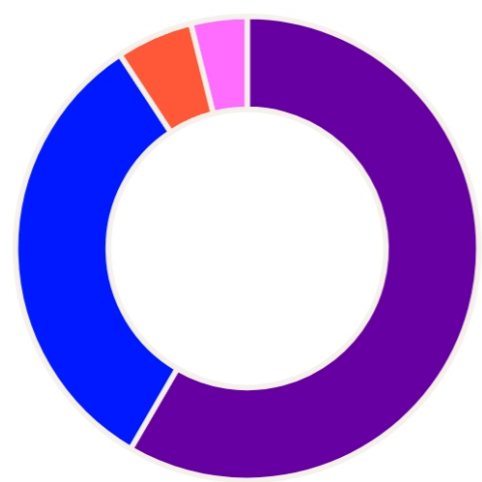
Dit is een actieve lezersgroep. De resultaten weerspiegelen de wensen en behoeften van de meest betrokken kern van het Nederlandse lezerspubliek.

Hoe en wat leest de doelgroep?

Welke formats worden gebruikt, hoe komen lezers aan hun boeken en welke genres domineren?

Voorkeursformaat

Hoe lees je het meest?

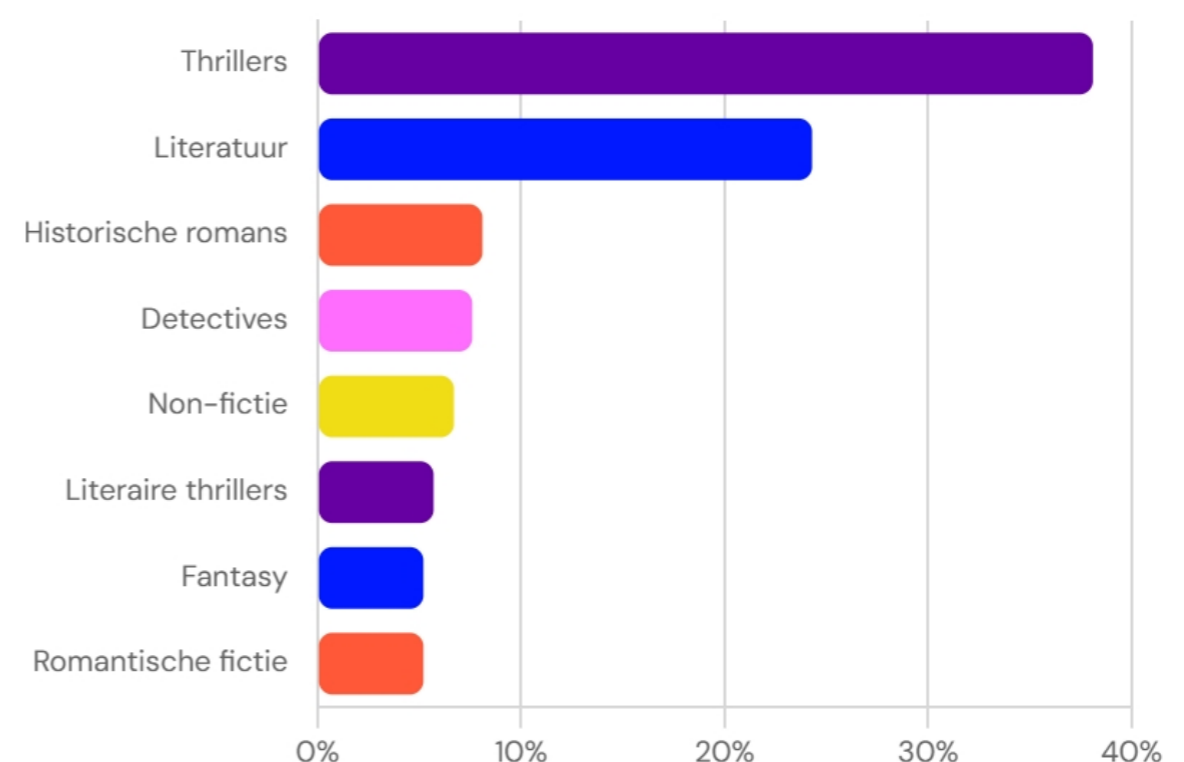

- Papieren boeken
- Ebooks op e-reader
- Luisterboeken
- Ebooks op tablet/mobiel

Papier blijft dominant (57%), maar de e-reader is een stevige tweede (31%). Luisterboeken en lezen op tablet/mobiel vormen samen slechts 9%. Het echte luisterboekenpubliek is een relatief kleine groep in deze enquête.

Meest gelezen genres (top 8)

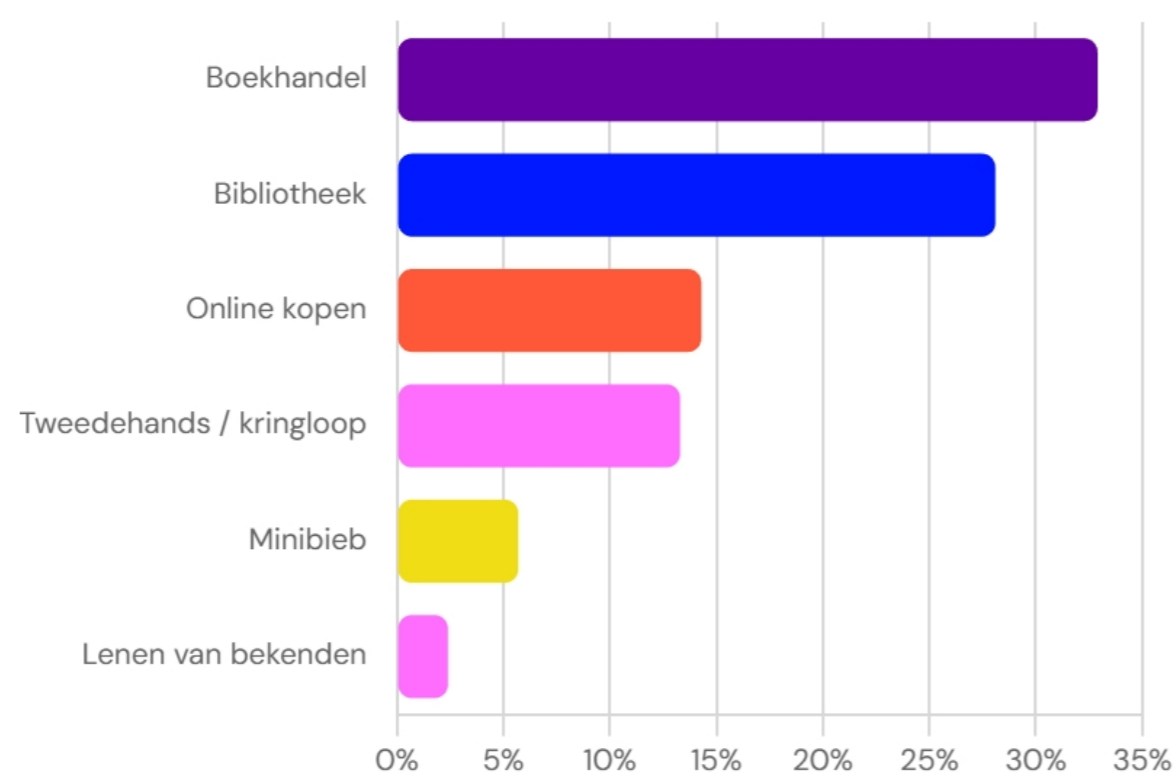
In welk genre lees je het meest?

Thrillers (38%) en literatuur (24%) domineren. Een belangrijk deel leest genre-overstijgend. Combinaties zoals thriller + literatuur of detective + non-fictie zijn gebruikelijk. Het aanbod zou daar beter op kunnen inspelen.

Herkomst boeken (papier)

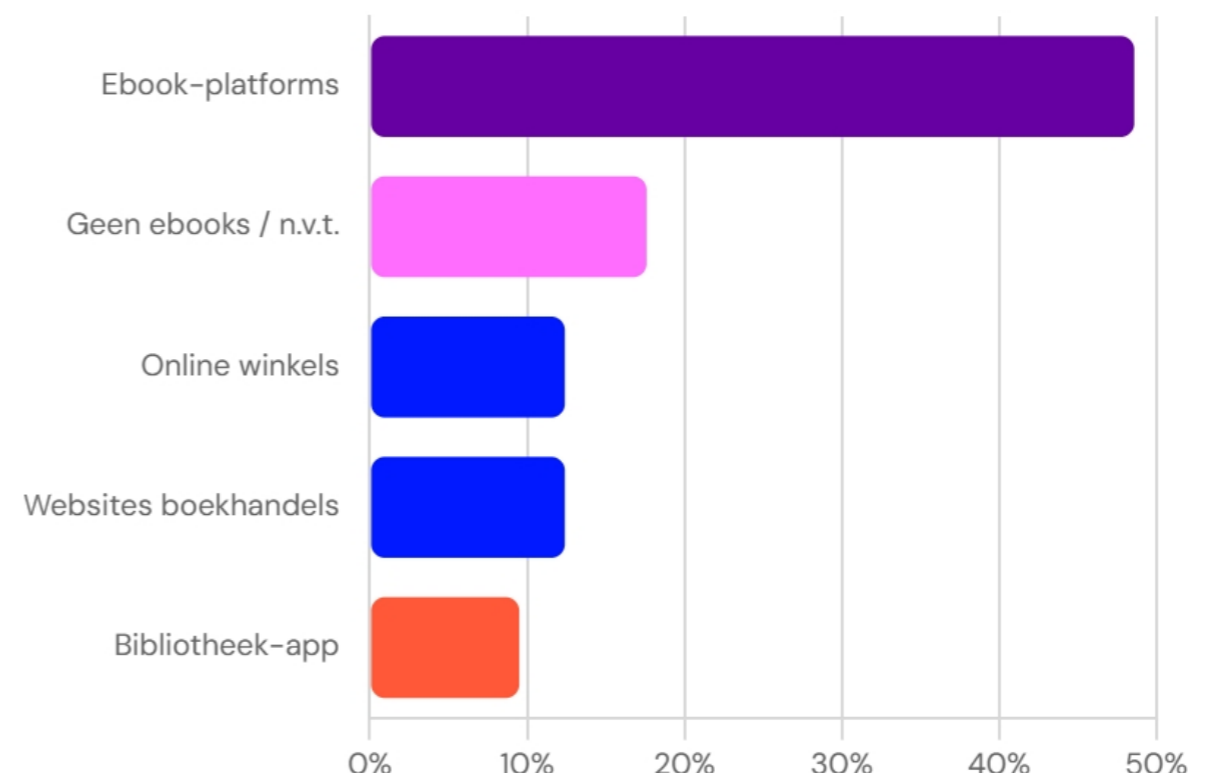
Hoe kom je aan jouw papieren boeken?

De fysieke boekhandel (33%) en de bibliotheek (28%) zijn de twee grootste bronnen, samen goed voor ruim 60%. Online kopen (14%) en tweedehands (13%) zijn opkomend maar spelen een secundaire rol.

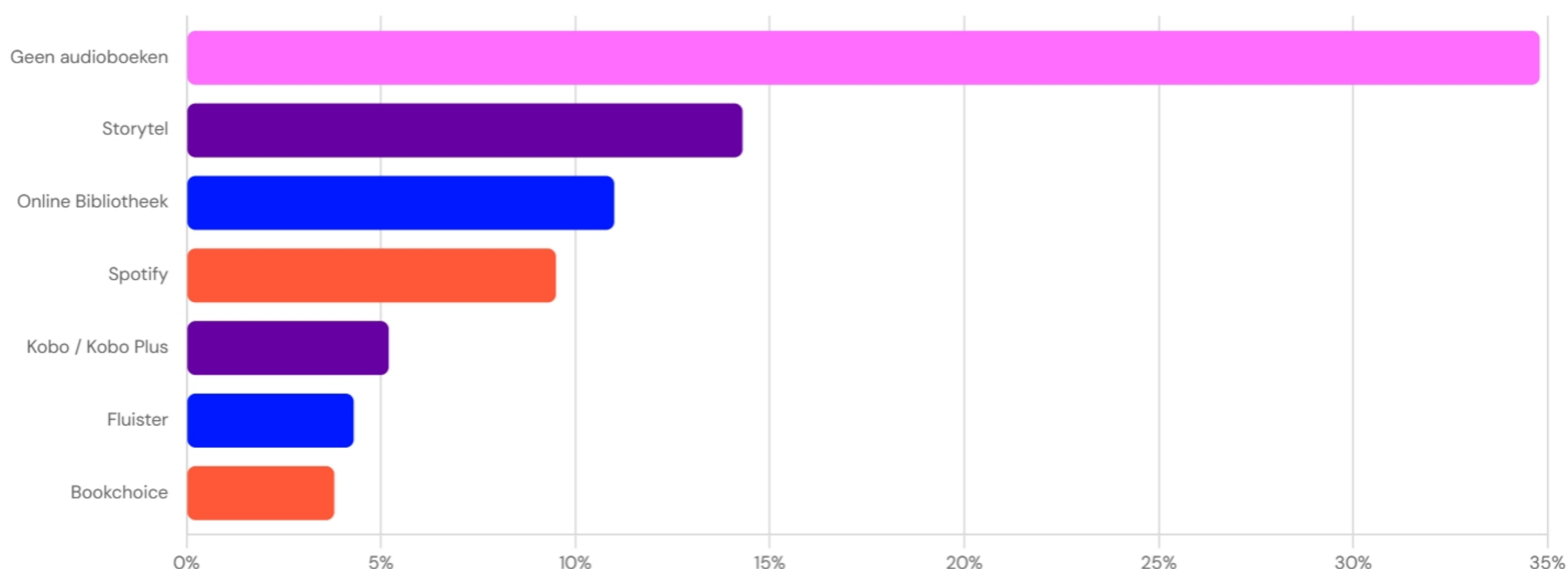
Herkomst ebooks

Via welk kanaal kom je aan jouw ebooks?

Luisterboeken: platformgebruik

Via welk kanaal luister je audioboeken? (53% van respondenten luistert audioboeken)

Geen enkel platform domineert. Storytel (14%), de Online Bibliotheek (11%) en Spotify (10%) liggen dicht bij elkaar. Wie alleen op één aanbieder inzet, mist een groot deel van het luisterpubliek.

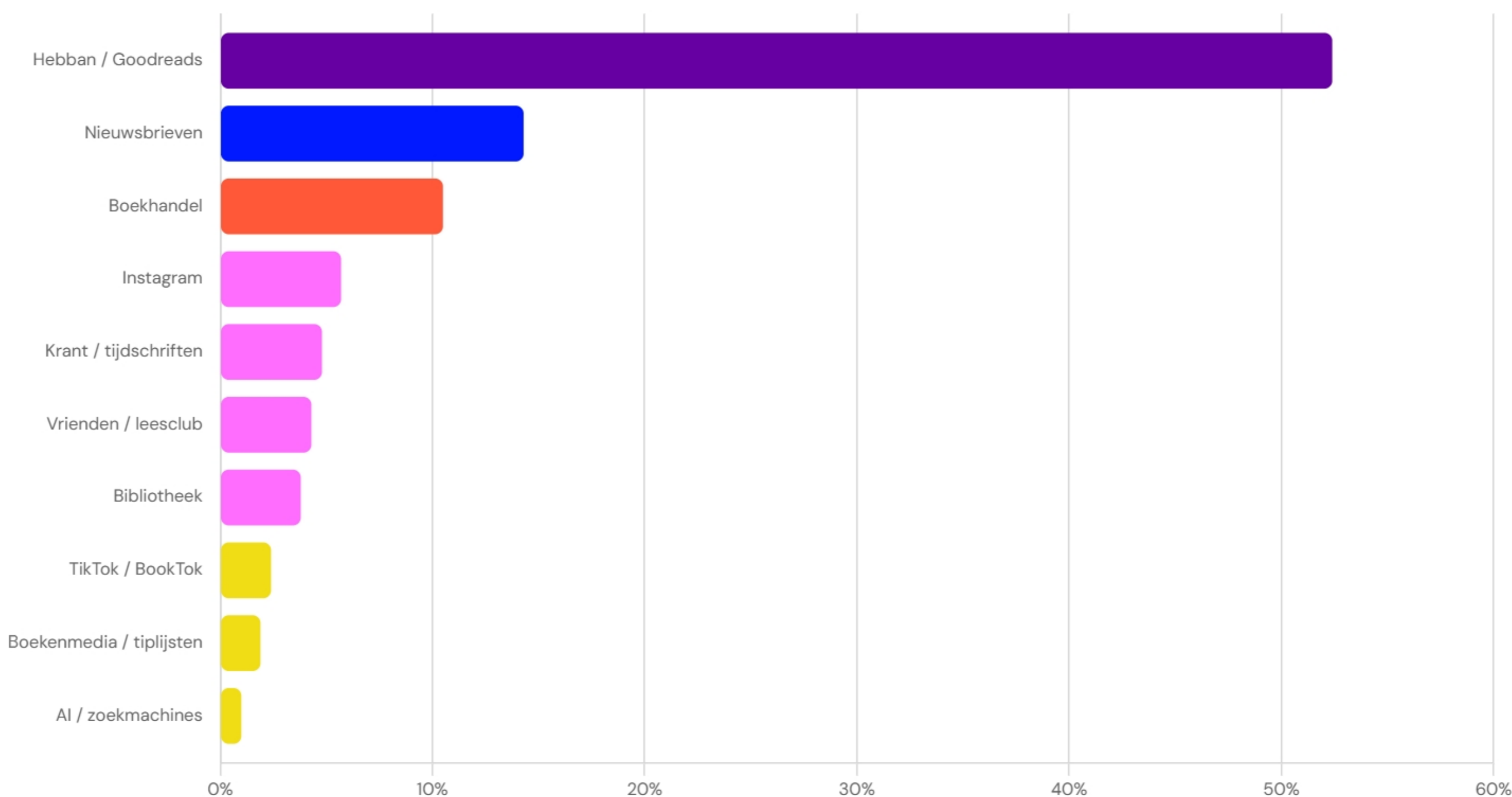
Boekontdekking

Hoe vinden lezers boeken?

Welke kanalen spelen een rol bij het ontdekken van nieuwe titels?

Ontdekkkanalen voor nieuwe boeken

Waar ontdek je nieuwe boeken?

Hebban en Goodreads zijn verreweg het belangrijkste ontdekkkanaal (52%). Dit komt uiteraard vanwege het uitsturen van de enquête naar de leden van Hebban. Nieuwsbrieven (14%) en de boekhandel (11%) zijn solide secundaire kanalen. Social media als Instagram (6%) en BookTok (2%) spelen een beperkte maar groeiende rol, met name voor jongere lezers. Dat de enquête oorspronkelijk via Hebban is uitgezet, kleurt dit beeld wel enigszins.

Aanbod & vindbaarheid

Hoe tevreden zijn lezers over het aanbod?

Over de breedte van het aanbod zijn lezers positief. Over de vindbaarheid van audioboeken is men duidelijk minder overtuigd.

93%

vindt dat er voldoende boeken beschikbaar zijn

91%

kan boeken makkelijk vinden

75%

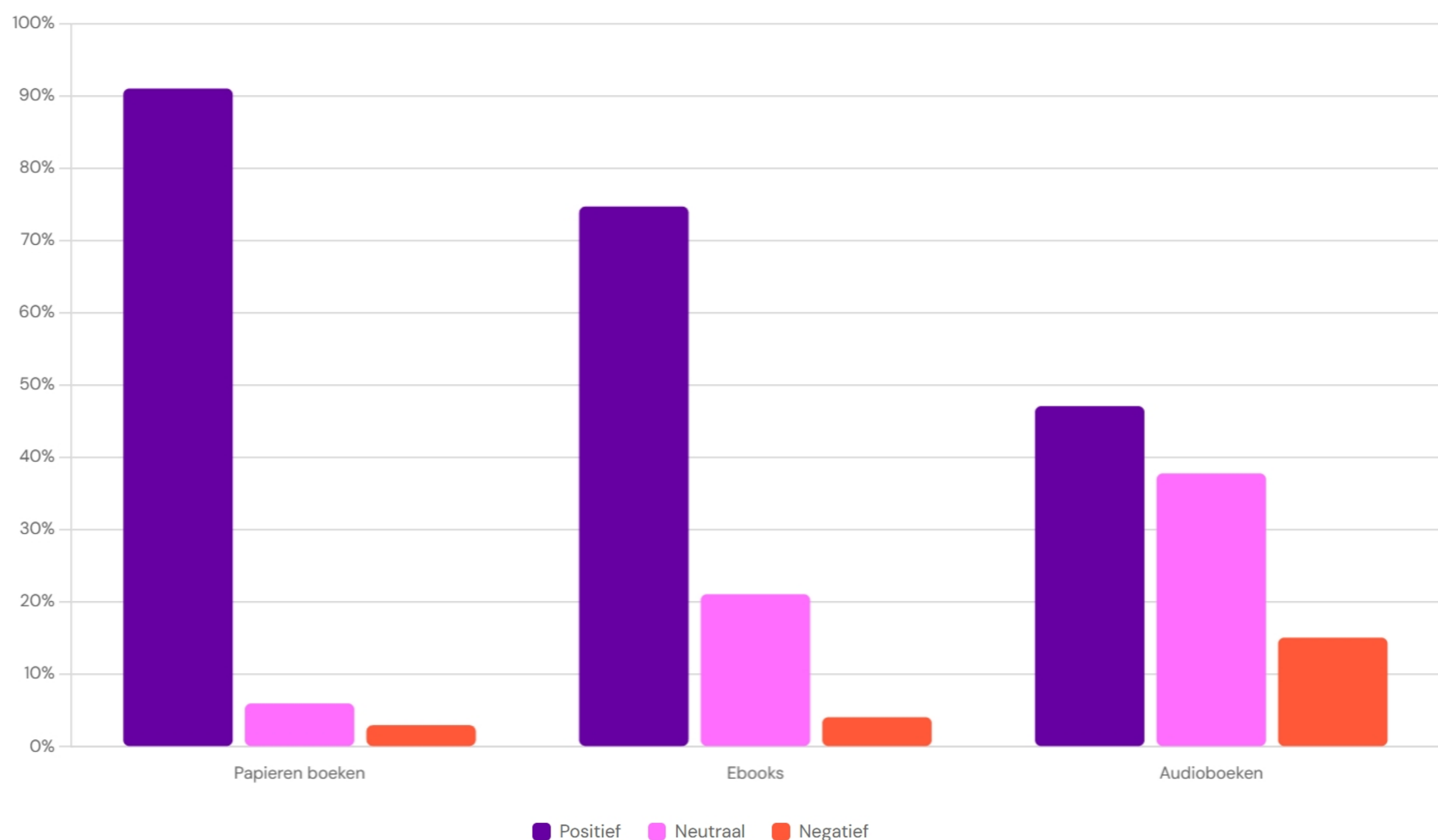
vindt ebooks goed vindbaar

47%

vindt audioboeken goed vindbaar

Vindbaarheid per format

Hoe beoordelen lezers de vindbaarheid van verschillende formats?

Audioboeken zijn de zwakke schakel. Terwijl papieren boeken (93%) en ebooks (75%) goed vindbaar zijn, vindt slechts 47% audioboeken goed vindbaar. 38% staat neutraal en 15% is negatief, een concrete verbeterkans voor platformen en boekhandels.

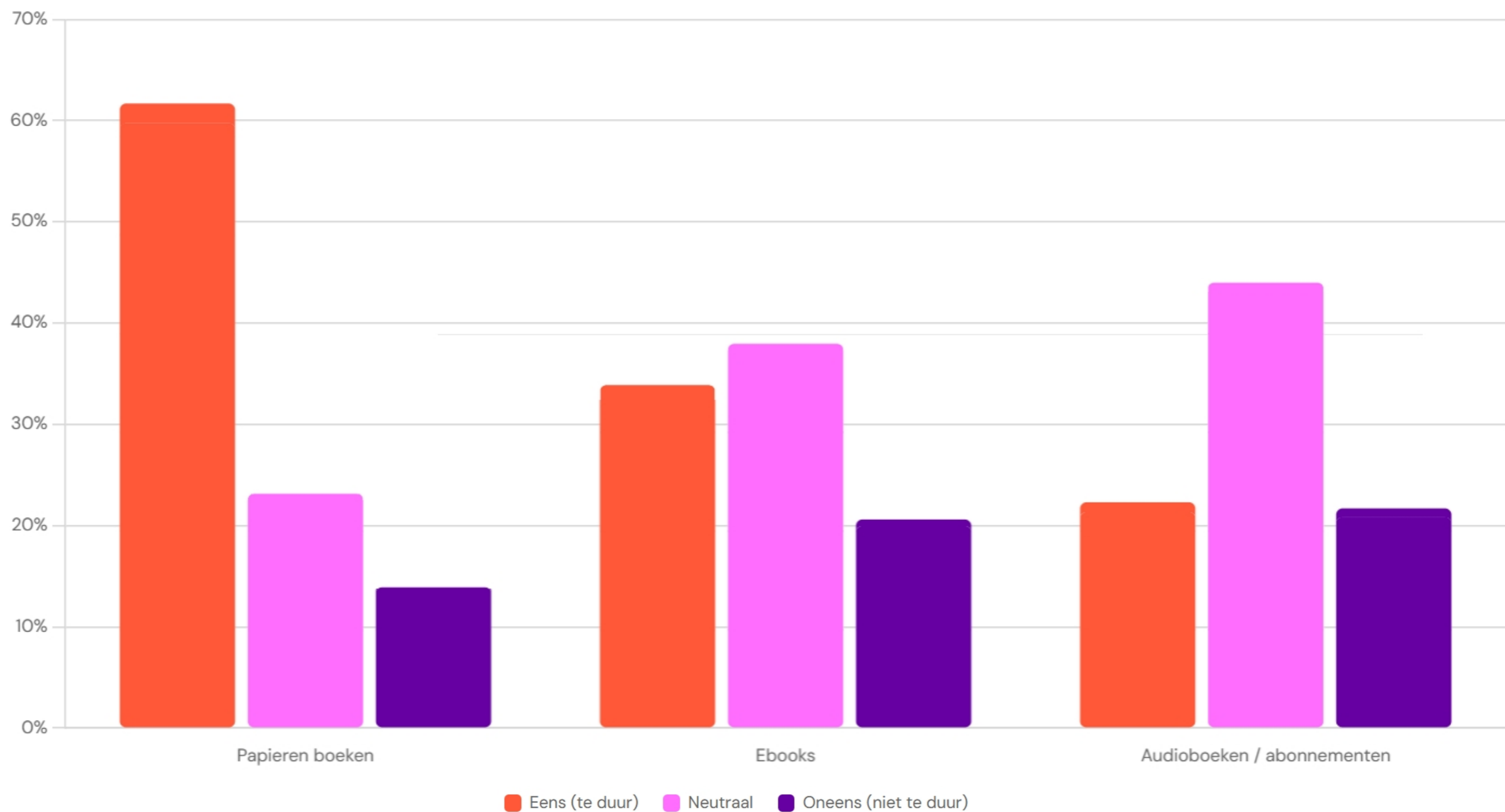
Fricities & prijsbeleving

Waar wringt de schoen?

Lezers zijn kritisch op prijs, met name voor papieren boeken. Over audioboeken en abonnementen zijn ze verdeeld.

Prijsbeleving per format

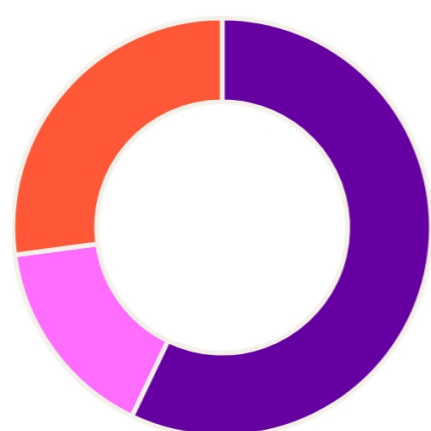
Dit format is te duur

61% vindt papieren boeken te duur, verreweg de sterkste prijsklacht. Ebooks worden door 35% als te duur ervaren. Over audioboeken en abonnementen is men het meest verdeeld: 22% vindt het te duur, maar even veel mensen (21%) vinden het juist niet te duur. Prijsgevoeligheid is sterk format-afhankelijk.

Papieren boeken: gewicht

Papieren boeken zijn te zwaar om mee te nemen

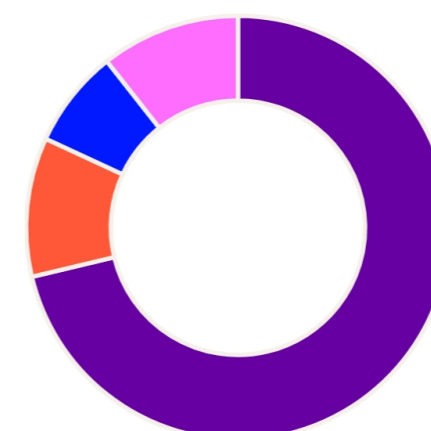

- Oneens (niet te zwaar)
- Neutraal
- Eens (te zwaar)

57% vindt papieren boeken niet te zwaar.
27% ervaart gewicht wel als probleem.

Tweedehands lezen

Koop of lees je vaker tweedehands dan 5 jaar geleden?

- Nee / niet vaker
- Ja, vanwege de prijs
- Ja, betere kanalen
- Ja, overig

64% leest niet vaker tweedehands dan voorheen.
Van degenen die dat wél doen, zijn toegankelijke tweedehandskanalen de voornaamste reden (10%), gevolgd door de prijs (7%). Tweedehands speelt een beperkte maar groeiende rol.

Hoe staan lezers tegenover AI?

De houding is overweldigend negatief. Lezers willen transparantie. En minder betalen als AI is ingezet.

92%

gebruikt geen AI om boeken te kiezen

79%

staat negatief tegenover AI-gemaakte boeken

87%

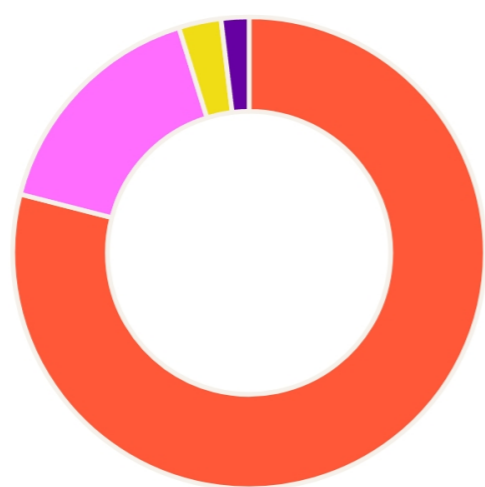
wil minder betalen voor een boek met AI

44%

wil transparantie over AI-inzet bij schrijven

Mening over AI-gemaakte boeken

Wat vind je van boeken (deels) gemaakt met AI?

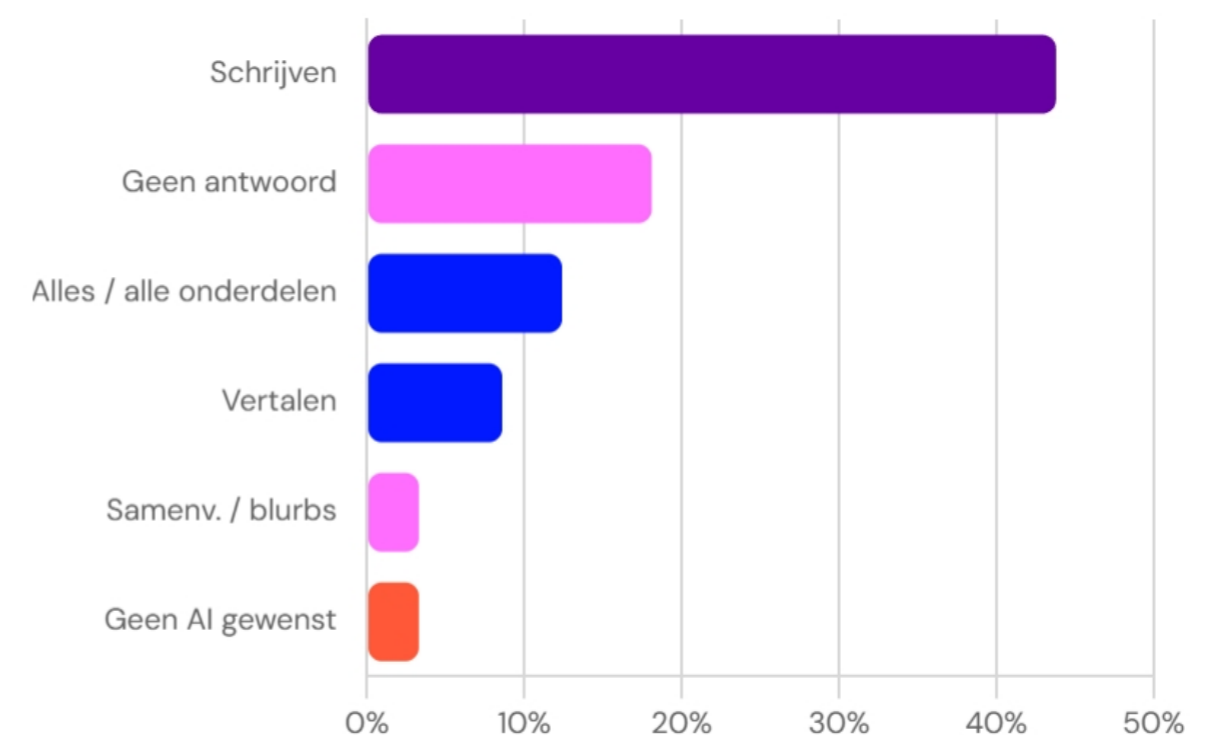

- Negatief
- Neutraal
- Geen antwoord
- Positief

Overduidelijk is de meerderheid van de respondenten negatief als het gaat om (deels) door AI gemaakte boeken.

Transparantie over AI-inzet

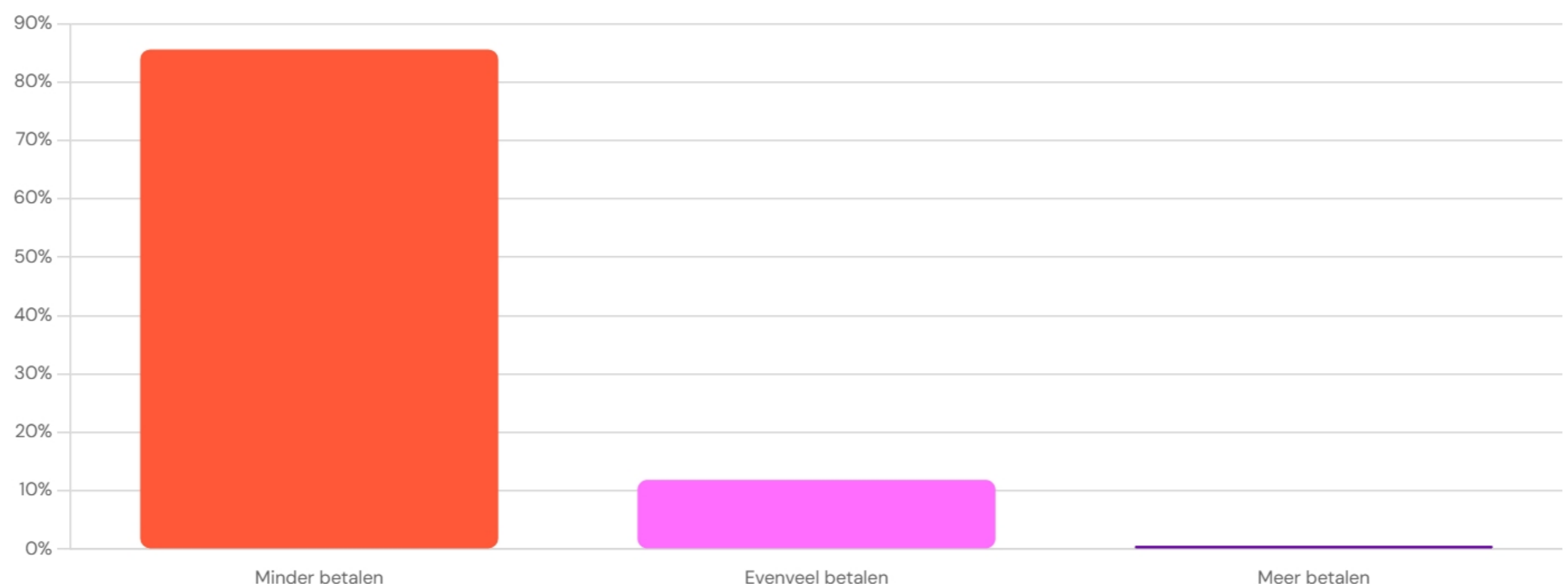
Waarover wil je transparantie als AI is ingezet?

Schrijven staat bovenaan (44%): lezers willen voornamelijk weten of de tekst zelf door AI is geschreven.

Bereidheid te betalen bij AI-inzet

Zou je meer of minder willen betalen als AI is ingezet bij het maken van een boek?

De boodschap is glashelder: 87% wil minder betalen voor een boek waarbij AI is ingezet. Dit heeft directe implicaties voor de prijsstrategie van uitgeverij die AI gaan inzetten. Transparantie over AI-gebruik zal waarschijnlijk leiden tot druk op de verkoopprijs.

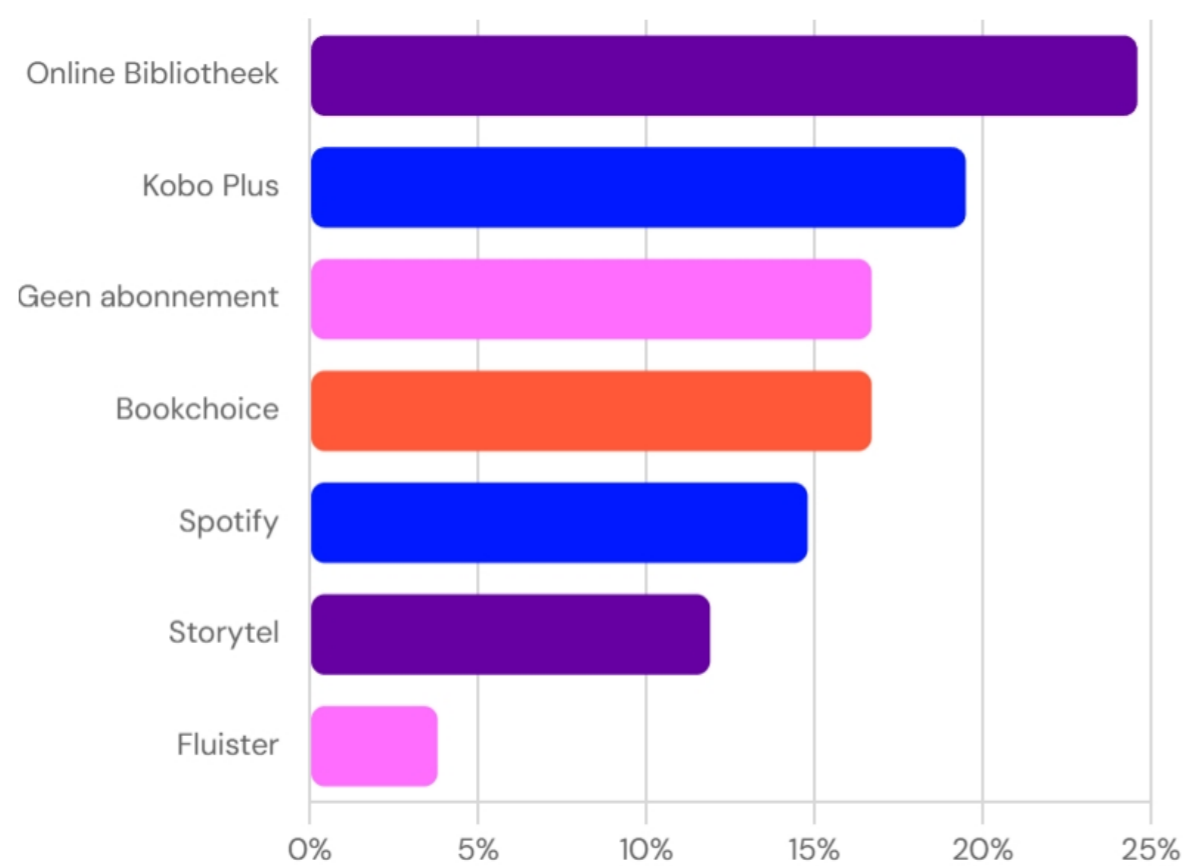
Abonnementen & bundels

Hoe gebruiken lezers abonnementen?

De Online Bibliotheek is de grootste aanbieder. Lezers willen betere catalogi en zijn zeker geïnteresseerd in format-bundels.

Welke abonnementen gebruikt men?

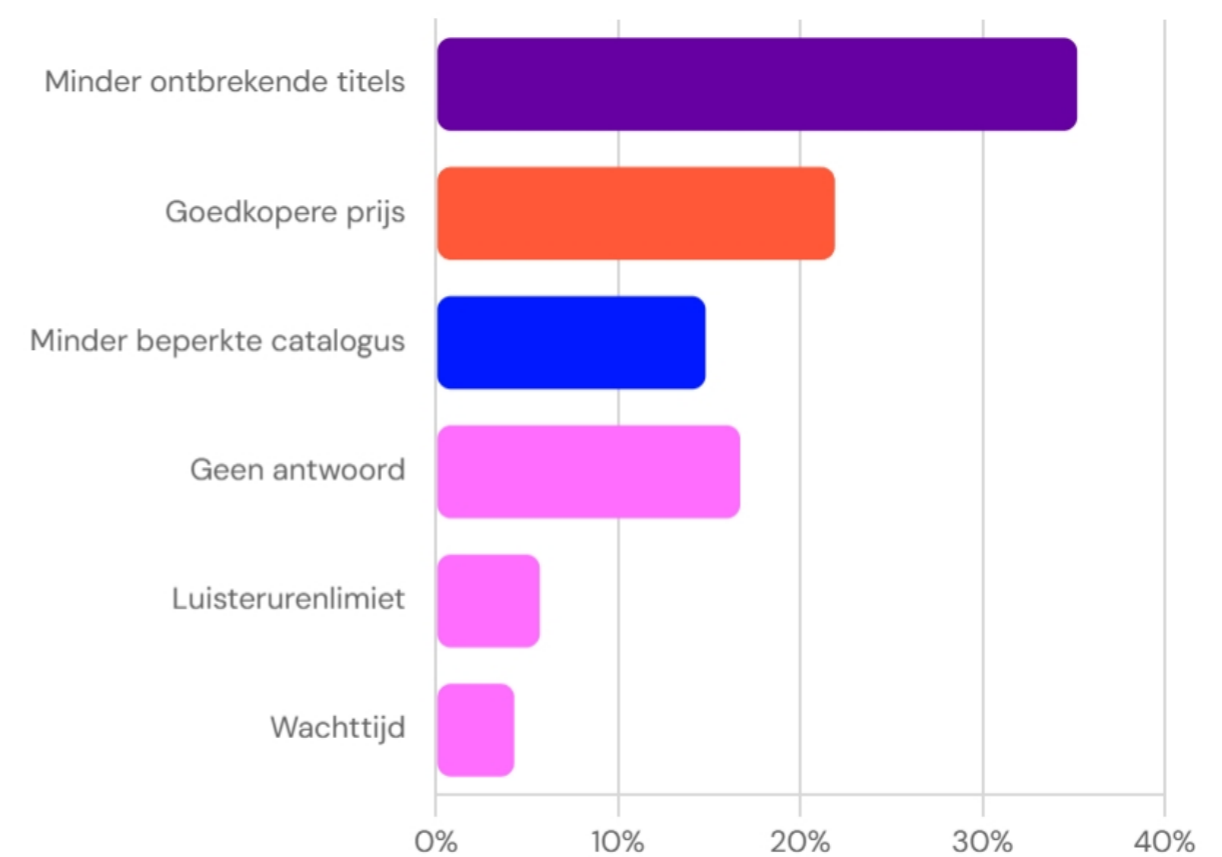
Welk(e) abonnementen heb je op dit moment?

De Online Bibliotheek is het meest gebruikte abonnement (25%). Kobo Plus en Bookchoice zijn gelijkwaardig (beiden ~17%). Spotify (15%) wordt ook opvallend veel gebruikt, mogelijk ook voor audioboeken. 17% heeft geen enkel abonnement.

Gewenste verbeteringen abonnementen

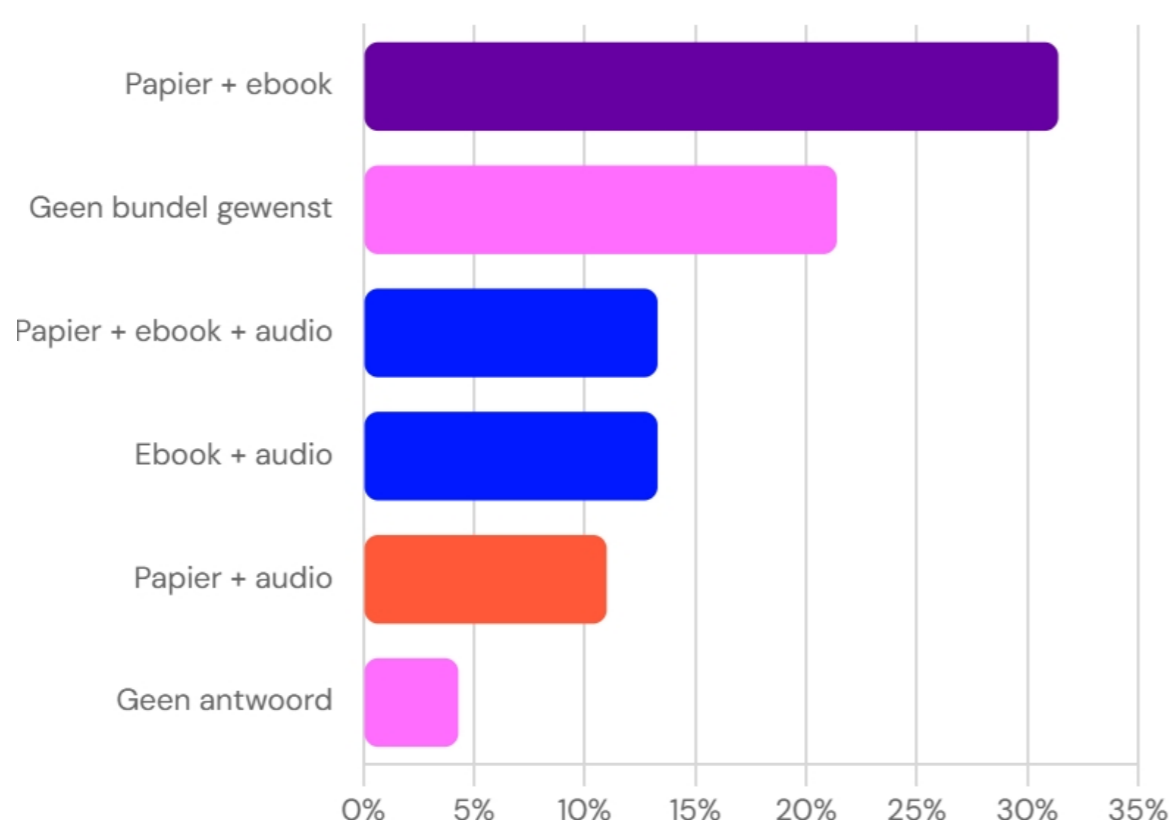
Wat zou je graag anders zien bij een abonnement?

Ontbrekende titels zijn de grootste klacht (35%). Goedkopere prijs (22%) en een minder beperkte catalogus (15%) volgen. De kernboodschap: meer titels beschikbaar, voor een scherpe prijs.

Interesse in format-bundels

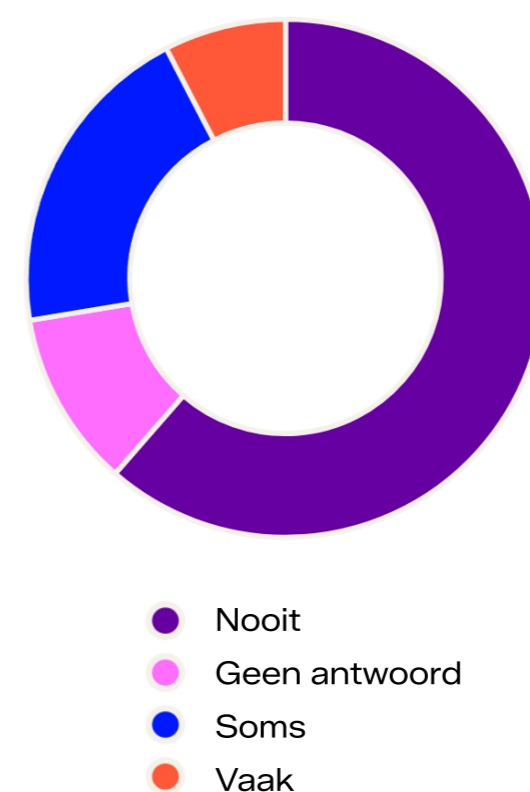
Welke combinaties zou je willen kunnen kopen als bundel?

31% wil een papier + ebook bundel, de meest gewenste combinatie. Slechts 21% wil geen bundel. De interesse in multi-format aankopen is reëel en biedt een concreet productkans.

Combinatie lezen én luisteren

Als je een titel zowel leest als luistert, hoe vaak doe je dat?

61% combineert lezen en luisteren van dezelfde titel nooit. 20% doet dit soms. Het wisselen tussen formats is dus nog niet wijdverbreid, maar de wens voor koppeling is er wel (zie bundels).

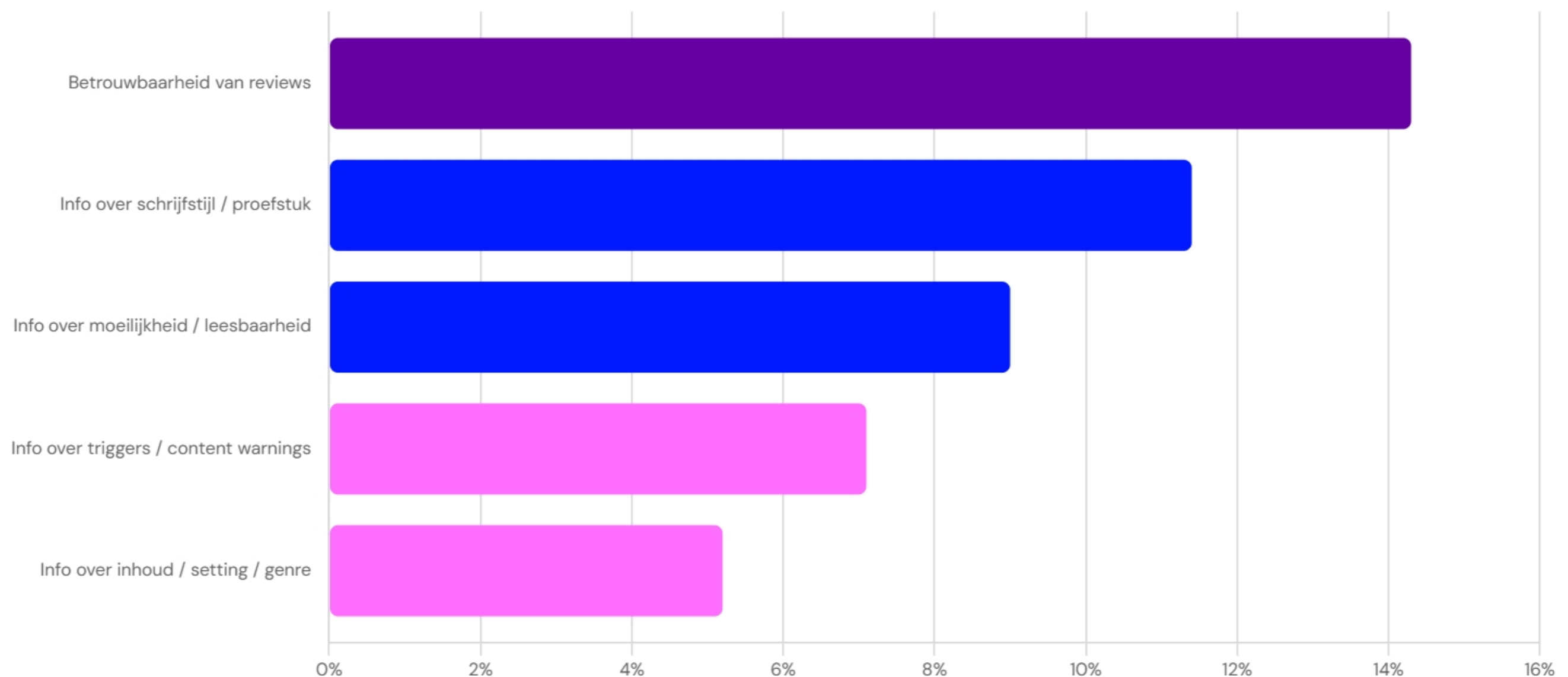
Wensen & pijnpunten

Wat missen lezers het meest?

Uit de open antwoorden gegeven door de respondenten, destilleren zich negen duidelijke thema's. Van digitale flexibiliteit tot betere boek-metadata.

Gemiste informatie bij boekenkeuze

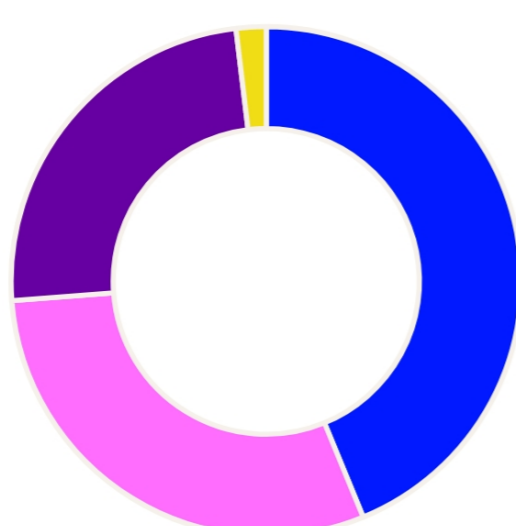
Welke informatie mis je als je een boek kiest?

Lezers willen weten hóé iets is geschreven, niet alleen wát het verhaal is. Betrouwbaarheid van reviews (14%), schrijfstijl/proefstukje (11%) en leesbaarheid (9%) staan bovenaan. Dit wijst op behoefte aan kwalitatieve keuzehulp, niet alleen beschrijvende metadata.

Belang van duurzaamheid bij boekenkeuze

Hoe belangrijk is duurzaamheid bij jouw keuze?

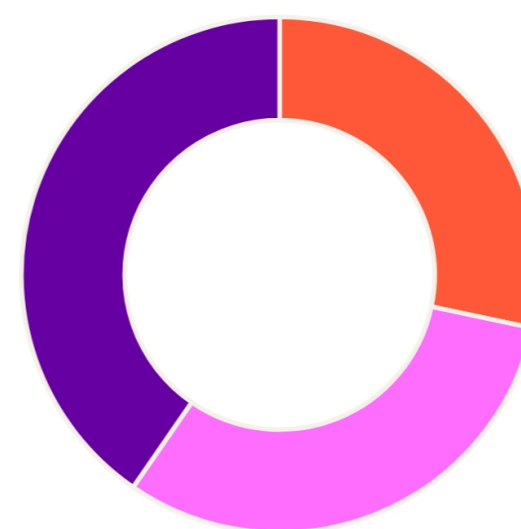

- Beetje belangrijk
- Niet belangrijk
- Belangrijk
- Geen antwoord

Duurzaamheid speelt een beperkte rol bij boekenkeuze. 30% vindt het niet belangrijk, 44% een beetje, slechts 24% echt belangrijk. Duurzaamheid is nog geen dominante drijfveer voor de consumentenkeuze.

Wens: ebooks & audioboeken combineren

Ik zou graag mijn ebooks en audioboeken willen combineren

- Oneens
- Neutraal
- Eens

40% wil ebooks en audioboeken kunnen combineren. Dit sluit aan bij de bredere wens naar digitale flexibiliteit: lezers willen niet vastzitten aan één format of platform per aankoop.

9 thematische pijnpuntclusters

Wat willen lezers anders zien? Gegroepeerd op basis van frequentie.

1.

Digitale flexibiliteit & koppelingen

ebooks uitlenen/delen, wisselen tussen ebook en luisterboek, sync tussen platformen en apps, minder platform lock-in

8,6%

2.

Fysieke kwaliteit & uitvoering

ruggen die breken, zwakke paperbacks, wisselende formaten binnen series, wens voor meer hardcovers

6,2%

3.

Community, bibliotheek & leesinfrastructuur

betere zichtbaarheid bibliotheek, leesclubs makkelijker vinden, meer aandacht voor boeken in media

5,7%

4.

Vindbaarheid, metadata & serie-info

duidelijker of een boek deel van een serie is, betere serievolgorde, betrouwbaardere info over schrijfstijl

4,8%

5.

Leesgemak & e-readerfuncties

trager bladeren in ebooks, lezen in de zon, illustraties op e-readers, betere apps en apparaatfuncties

3,8%

6.

Vertaling, redactie & tekstkwaliteit

slechte vertalingen, typfouten, slordige redactie, AI-vertalingen die niet kloppen, onvoltooide serievertaling

3,8%

7.

Prijs & betaalbaarheid

boeken zijn te duur, behoefte aan goedkopere pockets, vriendelijkere prijzen voor klassiekers

2,9%

8.

Beschikbaarheid & niche-aanbod

oudere boeken niet digitaal beschikbaar, lacunes in Nederlandstalig aanbod, wens voor print on demand

2,4%

9.

Abonnementen & incomplete catalogi

abonnementen lastig opzeggen, series onvolledig in platforms, laatste delen ontbreken

1,0%

Tot slot

Stemmen uit het lezerspanel

Wat dit onderzoek oplevert is niet alleen data, het is ook een helder signaal van wat lezers willen, wat hen bindt aan boeken, en waar het wringt.

"De grootste groeikans zit niet alleen in platformkeuze, maar ook in het überhaupt activeren van niet-luisteraars — want een groot deel van de steekproef gebruikt audioboeken nog helemaal niet."

"Lezers zoeken niet alleen 'waar gaat het over?' Ze willen weten hoe het is geschreven, of ze reviews kunnen vertrouwen, en of dit boek inhoudelijk en emotioneel bij hen past."

"Hoe dichter AI bij de inhoudelijke creatie van een boek komt, hoe groter de behoefte aan openheid. Transparantie is geen bijzaak, het is een voorwaarde voor vertrouwen."

"De grootste open pijnpunten gaan niet over 'meer boeken', maar over betere toegang en een betere gebruikservaring."

Overkoepelende conclusies

Dit onderzoek levert vijf heldere lijnen op die samen het profiel van de lezer tekenen.

1. Papier-first, maar digitaal omarmd

De kern is papierlezer, maar de e-reader is breed ingeburgerd. Luisteren is nog een niche.

2. Digitale flexibiliteit is de grootste wens

Ebooks uitlenen, wisselen tussen formats, sync tussen platformen. Lezers willen geen gesloten systemen.

3. Prijs is een serieuze drempel

61% vindt papieren boeken te duur. Tweedehands en de bibliotheek zijn niet voor niets grote bronnen.

4. Houding tegenover volledig door AI gemaakte boeken is uitgesproken negatief

79% is negatief, 87% wil minder betalen bij AI-inzet. Transparantie over AI-inzet is een harde eis.

5. Betere informatie en vindbaarheid zijn actiepunten

Audioboeken zijn moeilijk vindbaar, serie-informatie ontbreekt, reviews zijn niet altijd betrouwbaar. Lezers vragen om kwalitatieve keuzehulp: niet meer metadata, maar betere metadata.

Over dit onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd door Renew the Book, om inzicht te geven in de innovatiebehoefte van lezers. Het laatste onderzoek werd gedaan in 2017.

Renew the Book is het innovatieproject van de Groep Algemene Uitgevers, met als doel om zowel innovatie in het boekenvak te bevorderen als talent aan te trekken uit andere industrieën.

We roepen op tot het indienen van concrete vernieuwingen binnen die waardeketen op onder meer het gebied van content-creatie, digitalisatie, marketing, data(toepassing), productontwikkeling en product-marktcombinaties.

Voor vragen: mvoigt@renewthebook.com